POŠTARINA PLAĆENA U GOTOVOM

ZAGREB
1941
God. XXV.
Broj 3

GOSPINA KRUNICA

»GOSPINA KRUNICA«, glasnik štovatelja presv. Krunice. izlazi početkom svakog mjeseca. — GODIŠNJA PRETPLATA: redovita Din 15.—, dobrovoljna Din 20.—, za inozemstvo Din 25.—. UREDNIK: o. Stjepan Lebedina. — Izdavač: dominikanska naklada »Istina«. — ADRESA Uredništva, odnosno Uprave: »Gospina Krunica«, Zagreb, Kažotićev trg 4. — NA UREDNIŠTVO se šalju članci, dopisi, izvještaji, pjesme, slike i sve, što se odnosi na kruničarske organizacije, a na UPRAVU se šalju pretplata i milodari. — Broj našeg čekovnog računa 36.817. — Telefon broj 64-14.

OŽUJAK 1941 MART

		Opći kalendar			Dominikansko-kruničarski kalendar
S	1	Albin b.		1	Bl. Kristofor iz Milana
N	2	**1. n. kor. Čista,** Simplicij		2	**I. Nedjelja mj.**[1]) Bl. Henrik. Isp. (1366.)
P	3	Kunigunda dj,, Marin	†	3	
U	4	Kazimir, Budimir	†	4	
S	5	Eusebije (Kvatri)	†	5	
Č	6	Perpetua i Felicita	†	6	Bl. Jordan iz Pize. Isp. (1331.)
P	7	Toma Akvinski (Kvatri)	†	7	**Sv. Toma Akv. isp. i Nauč. Crkve (1274.)**[2])
S	8	Ivan od Boga (Kvatri)	†	8	
N	9	**2. n. kor. Pačista,** Francis.		9	**II. Nedjelja mjeseca.**[3])
P	10	40 mučenika	†	10	Bl. Petar de Jeremia. Isp. (1452.)
U	11	Heraklije, Eulogije	†	11	
S	12	Grgur Veliki, papa	†	12	
Č	13	Rozalija (Ruža)	†	13	
P	14	Matilda	†	14	
S	15	Longin m. (Žarko)	†	15	
N	16	**3. n. kor., Bezimena,** Hebr.		16	**III. Nedjelja mejeseca.** [4])
P	17	Patricije (Patrik) b.	†	17	
U	18	Ćiril Jer., Eduard	†	18	
S	19	**Josip zaručnik BDM.**		19	
Č	20	Niketa	†	20	Bl. Ambrozije Sansedoni. Isp. (1286.))
P	21	Benedikt opat	†	21	
S	22	Oktavijan muč.	†	22	Bl. Iznard de Chiampo. Isp. (1244.)
N	23	**4. n. kor., Sredop.,** Oton		23	
P	24	Gabrijel arkanđeo	†	24	**IV. Nedj. mj.** Bl. Sib. Biscossi. Dj. (1387.)
U	25	Blagovijest	†	25	**Navještenje bl. Dj. Marije ili Blagovijest**[5])
S	26	Emanuel	†	26	
Č	27	Ivan Damašć., Rupert	†	27	
P	28	Ivan Kapistran	†	28	
S	29	Eustahij, Jona	†	29	
N	30	**Gluha,** Kvirin, Viktor		30	**Zadnja nedjelja mjeseca.**[6])
P	31	Amos prorok, Balbina	†	31	

1) Dva potpuna oprosta za članove Bratovštine presv. Krunice: a) ako pohode crkvu Bratovštine; b) ako prisustvuju ophodu i pohode oltar Bratovštine.

2) Potpuni oprost za članove Trećeg Reda, Anđeoske Vojske, te za sve vjernike, ako pohode dominikansku crkvu.

3) Potpuni oprost za članove Bratovštine Imena Isusova.

4) Potpuni oprost za članove Žive Krunice.

5) Potpuni oprost za članove Bratovštine presv. Krunice te za sve vjernike, ako pohode dominikansku crkvu.

6) Potpuni oprost za sve vjernike, ako redovito mole u društvu s drugim triput sedmično po jedan dio presv. Krunice.

Gospina Krunica

GOD. XXV. ZAGREB, OŽUJAK 1941. BROJ 3

POKORA

Korizmeno vrijeme odredila je sveta Crkva za to, da nam ono donose n pamet misao o pokori, a onda, da mi s te misli o pokori pređemo također na djelo, da naime pokoru doista i vršimo.

Raspeta ljubav

Pokoru nam doduše dozivlje u pamet svaka korizma. Svake nam godine Crkva po svojoj liturgiji tu spasonosnu opomenu upućuje. Svake nas godine po svojim propovjednicima poziv1je da pokoru u djelo provedemo. Tako to biva po cijelom svijetu, pa također u našoj domovini. Također kod našeg hrvatskog naroda. Ali u ovogodišnjoj korizmi kod nas Hrvata mora da se misao o pokori još jače naglasi.

Proživljujemo naime našu svetu hrvatsku jubilejsku godinu. I cijela ova godina ima da prođe u znaku naše općenarodne duhovne obnove. A eto upravo te obnove nema bez pokore. Pokora je bitni, sastavni dio svake duhovne obnove. O tome moramo biti potpuno svijesni. Jer kad o jednoj tako osnovnoj duhovnoj istini ne bismo imali jasnoga pojma, jadna bi doista bila čitava ta naša duhovna obnova.

Zato, da to još bolje shvatimo, i da se još više oduševimo za provođenje u život te osnovne istine našeg duhovnog života, promišljajmo malo o pokori i o njenom značenju u životu svakog kršćanina, dotično u životu svakog kršćanskog naroda.

Ako hoćemo da shvatimo potrebu pokore, moramo prije svega biti svijesni o našoj krivnji, o našoj grešnosti. A to je upravo ono, na što veliki dio ljudi tako malo misli. Oni zaboravljaju, da nas prije svega tišti teški teret istočnog grijeha. I da su radi toga teško ranjene sve naše duševne sposobnosti. Napose da nam je volja sklonija na zlo nego na dobro.

K ovome dalje pridolaze naša lična krivnja i odgovornost. Istočnom grijehu pridošli su također naši osobni grijesi. I tako ono zlo, što je bilo u našoj naravi, mi smo povećali do strahovito velikih razmjera i do tako opasnog izgleda.

Priznati tu našu krivnju, uvidjeti našu zloću, to je eto prvi korak na putu naše duhovne obnove, na putu pokore.

A kad to priznamo, onda je sve drugo logično izvođenje iz toga. Onda je pokora pravo čedo priznanja naše grešnosti i dosljedan zaključak tog istog priznanja. A da se što bolje uvjerimo o potrebi same pokore, dosta nam je samo malo prolistati Sveto Pismo. Sam Spasitelj tu veli: »Ako ne budete pokoru činili, svi ćete na isti način propasti« (Lk. 13, 3). »Nosite dostojne plodove pokore«. (Lk. 3, 8). »Svako stablo, koje ne rodi dobre plodove, isjeći će se i baciti na oganj«. (Mat. 7, 19). »Uska su vrata i tijesan put, koji vodi u život, i malo ih je koji ga nalaze. Široka su vrata i širok put, koji vodi u propast, i mnogo ih je koji po njemu idu«. (Mat. 7, 13—14).

Iz svega ovoga što nam je dakle zaključiti? Jasno ništa drugo, nego da nam se je prihvatiti pokore, ako hoćemo da do svoga cilja dođemo. Naš cilj je Bog, nebo, sretna vječnost. A tamo se ne stiže nego dvostrukim putem. Putem nevinosti i putem pokore. I kamo sreće da smo mi do danas neokaljanu očuvali našu bijelu krsteničku haljinu! Ali nažalost ta činjenica za nas je tek drago daleko sjećanje. Mi smo tako često i tako dugo išli teškim grešničkim putem. A i onda, kad smo s njega milošću Božjom po kajanju i odluci odstupili, i tada nam je još uvijek kao teška dužnost ostala pokora. A to je upravo ono, što mi nijesmo radili. Pokoru smo vršili tako slabo i tako nesavršeno. Ne samo da si nijesmo svojevoljno nametali težih tereta trapljenja i odricanja ,nego nijesmo vršili ni ono, na što smo bili dužni. Ni ono, na što nas je Crkva strogo vezala. A vezala nas je zato, da se sjetimo, kako je to najmanje, što moramo da izvršimo, ako nećemo, da na kocku stavimo naše vječno spasenje. Od nas Crkva ne zahtijeva pokoru prvih vjekova kršćanstva. Ne traži ono, što su si svojevoljno i radosno nametali pokornici i pustinjaci ranih vjekova Crkve. Ali vršimo barem ono najmanje što možemo! A nadasve pomno i strpljivo primajmo križeve i nevolje koje nam Bog u životu šalje.To će biti doista naša najbolja pokora.

Svega se eto toga sjetimo u ovim danima korizme... U korizmi napose ove svete naše hrvatske jubilejske godine. L.

PAPE I HRVATI

(Par misli o Papinu Danu)

Drugu već evo naskoro godinu sjedi na Petrovoj Stolici u Rimu Kristov Namjesnik papa Pio XII. Svi mi katolici moramo biti sretni, da nam je Božja Providnost dala za vođu i pastira upravo danas tako divnog muža. Zaista velik muž u veliko i sudbonosno vrijeme!

No mi Hrvati katolici kao da imamo i posebnih razloga, da se tome veselimo, i kao da ujedno imamo jačih obveza, da ovu godišnju obljetnicu papina uzlaženja na Petrovu stolicu još svečanije

Njegova Svetost Papa Pio XII.

komemoriramo nego ostali narodi. Jer naše veze s papom i papinstvom tako su drevne i velike... Ali i tako plodne! Ako ikome, to je nama doslovno dobro bilo sa Svetom Stolicom. Dobro i lijepo! Na dugo bismo išli, kad bismo htjeli i glavne momente iz našeg narodnog vjerskog i državnog života iznositi, koji su u vezi s papama. Ali ipak prigodom ovogodišnjeg našeg izvanrednog jubileja, kad se upravo spominjemo 1300-godišnjih naših veza s papinstvom, moramo si ponovno dozvati u pamet ono, što nam je uostalom već poznato.

U prvoj zori naše hrvatske povijesti, u mutnom i maglenom onom

dalekom srednjem vijeku, vidimo papu Ivana IV., koji prvi dolazi u doticaj sa hrvatskim narodom. I taj doticaj već nas tako rano stavlja u red onih naroda, kojima će preko papinstva doći njihova visoka kultura i svaka prava civilizacija. Jer i povod, da je papa poslao k našim dalekim predima kao svoga legata opata Martina, bila je jedna tako visoka kulturna misija. Radilo se je naime o otkupljivanju robova. A na tu misiju sigurno da su se odmah nadovezali i ostali duboko pozitivni momenti, kao početak našeg pokrštavanja, utvrđivanje i produbljenje naše državnosti, vezivanje uopće našeg naroda uz ostale evropske narode u cilju kršćanske obnove cijelog javnog i privatnog života, kao što također u cilju naše kulturne misije u svijetu, a napose u ovom dijelu Evrope. A sve su to i te kako važni momenti!

A za Ivanom IV. slijede naskoro drugi pape. Eto tek sama četiri desetljeća kasnije papa sv. Agaton s hrvatskim knezom Borkom sklapa formalni ugovor ,kojim hrvatski narod stavlja pod zaštitu sv. Petra i svoju, a Borko se obvezuje, da ne će voditi navalnih ratova i da ne će osvajati tuđe zemlje. Zamislimo se malo! U tako daleko vrijeme jedan tako plemenit i čovjekoljubiv ugovor, koji se nedostižno uzdiže iznad sličnih ugovora koje danas diktira više lukavost i proračunanost nego kršćanski osjećaj i ljubav.

Kasnije je opet dolazilo često do sve srdačnijih i plodonosnijih veza Hrvata i papa. Sve što se je naime zbilo već za vrijeme naših narodnih dinastija, napose između sv. Nikole I. i kneza Domagoja, između Ivana VIII. i kneza Branimira, između Ivana X. i kralja Tomislava, između sv. Grgura VII. i kralja Zvonimira. A ono što započeše narodni naši vladari, nastavilo se je u budućim stoljećima sve do danas.

Ali mi od papa još očekujemo! Mi znamo da duhovna i eminentno kulturna misija papinstva nigda ne prestaje! I današnji papa Pio XII. kroz ove same dvije godine svoga pontifikata dao je toliko dokaza svoje ljubavi i pažnje prema nama. Ovaj naš hrvatski narodni 1300-godišnji jubilej on je shvatio također kao svoj jubilej. Njegovo srce tako želi, da nas upravo u ovom jubileju obdari najvećim darom: kanonizacijom Nikole Tavilića, prvim naime hrvatskim svecem. I kao što je točno pred trinaest vjekova papa Ivan poslao u hrvatsku zemlju kao svoga legata opata Martina, tako će i sada prigodom euharistijskoga kongresa poslati u ovu istu hrvatsku zemlju papa Pio ne jednoga opata, već jednoga kardinala, da bude njegov lični zastupnik i zamjenik u našem narodnom slavlju i veselju. Čak ćemo putem radija čuti samu njegovu očinsku i slatku riječ koja će zacijelo cijelom hrvatskom narodu u bitnosti reći ono isto, što je papa Ivan VIII. pismeno preporučio Hrvatima pred nekih skoro jedanaest vjekova: »Budite vjerni Bogu i sv. Petru do smrti!«

To neka bude i naša trajna odluka, a napose sada o papinu danu! Vjerni Petru, vjerni Piju XII., vjerni njegovim nasljednicima i sada i uvijek! **Croata.**

KRUNICA I POBJEDA NAD KALVINISTIMA

Francuski kralj Ljudevit XIII., prije nego što je odlučio da zauzme La Rochelle, znamenitu točku, koju su Hugenoti bili učinili tvrđom kalvinizma, svu svoju vojsku stavi pod zaštitu bl. Djevice. Na njegov zahtjev, kao što također na zahtjev kraljice-majke Marije de Medici, molila se je u crkvi dominikanaca u Parizu javno presv. Krunica. Kralj dade pobožnost presv. Krunice uvesti također među vojsku. Dominikanci propovijedahu o prev. Krunici vojnicima, i to s tolikim uspjehom, da je u nekim satovima dana i noći cijeli vojnički tabor odjekivao od molitava i pohvala bl. Djevici. S molitvom se je ustrajalo, sve dok se grad nije predao.

Pobjednička vojska svečanim usklicima potvrdi, da je pobožnost presv. Krunice obilno pridonijela tome, što je bila zauzeta ta važna kula kalvinizma. Kralj je također htio, da dominikanci prvi uđu u zauzeti grad. Oni dakle iđahu pred vojskom pjevajući Gospine litanije. Posred njih je o. Louvet nosio zastavu, na kojoj je s jedne strane bio naslikan propeti Spasitelj, a s druge Kraljica presv. Krunice s ovim natpisom: »Raduj se Marijo, jer ti si sama uništila sva krivovjerstva po cijelom svijetu!«

Ova je pobjeda bila tako očita, da sveučilište u Parizu, preko svoga fakulteta Sorbone, nije kolebalo da u porazu kalvinista gleda čudo presv. Krunice. Da se ovjekovječi spomen na ovaj slavni događaj, kralj dade u središtu prijestolnog svog grada Pariza podignuti crkvu Naše Gospe od Pobjede.

»Koji sve prosuđuje onako, kako jest, a ne kako o tom ljudi govore i sude, taj je doista mudrac ,i toga je poučio više Bog nego ljudi. Tko je navikao duhovnim očima živjeti i malo držati do izvanjih stvari, taj ne ište mjesta i ne čeka vremena za pobožne duhovne vježbe. Unutrašnji se čovjek za čas sabere, jer se nikad sav ne gubi u izvanjim stvarima. Ne smeta mu djelo izvanje ili potreban kakav posao, nego za sve prianja ,kako što dođe. Tko je u unutrašnjosti svojoj sve udesio i uredio, ne mari, što ljudi čine čudnovato ili opako. Izvanje stvari čovjeku toliko smetaju i toliko ga rastresaju, koliko on uz njih prianja«.

TOMA KEMPENAC

SV. ĆIRIL JERUZALEMSKI ISP. I NAUČ.

(Blagdan 18. ožujka)

Među velikim muževima i svecima, koji su se osobito istakli kao branići čistoće vjere u prvim vjekovima Crkve, napose pak u četvrtom i petom vijeku, kad su naime tolike opasne hereze i zablude stale da bijesne među kršćanskim vjernicima, posebno mjesto zauzimlje sv. Ćiril Jeruzalemski.

Rodno mjesto sv. Ćirila jest sam sveti grad Jeruzalem, a godina rođenja 313. ili 315. I već zarana on zavolje to sveto mjesto čestog boravka našeg božanskog Spasitelja, a napose mjesto, gdje je on svoj život položio za otkupljenje ljudskoga roda. Zato je s osobitom pobožnošću pohađao sva ona mjesta, koja su imala bilo kakvu vezu s božanskim Spasiteljem, i to ne samo u samom Jeruzalemu, nego također po ostaloj Palestini. Rano se je također dao na učenje i razmatranja visokih kršćanskih istina. Napose Sveto Pismo nije tako rekavši ispadalo iz njegovih ruku. I upravo ovom njegovom trajnom bavljenju Svetim Pismom i uopće svetim naukom imamo zahvaliti, da su nam do danas, kao dragocjeni dokaz davnog kršćanskog vjerovanja, ostale od njega sastavljene znamenite »Kateheze«. Te je kateheze on držao onima, koji su se pripravljali na primanje svetog krštenja, dotično onima, koji su ga već bili primili, a zabilježio ih je netko drugi i tako potomstvu sačuvao.

Ćirilovih tih znamenitih kateheza ima na broju dvadeset i pet. Svaka započinje s po jednim tekstom Svetoga Pisma. Prva kateheza služi kao uvod ostalima, i u njoj se govori o revnosti, koju moramo imati u kršćanskom nauku. Dalnjih osamnaest je propovijedao u vrijeme korizme u predvorju jeruzalemskog hrama, a tumače tako zvani »Simbol Jeruzalemski«, koji je uglavnom isti kao i Nicejski, naime onaj, koji se pjeva u sv. Misi. Napokon je sedam posljednjih kateheza držao u vrijeme uskrsno. i to u kapeli Svetog Groba. U njima je govor o sakramentima, napose o krštenju, potvrdi i Euharistiji.

Ton, kojim su pisane te kateheze, jest srdačan, pun neke uvjerljive topline, koja neodoljivo djeluje na slušatelja i čitatelja. Očito se opaža, da njihov auktor nije išao za retorskim dojmovima, nego mu je jedini cilj bio poučiti u kršćanskom nauku i potaknuti na njegovo gorljivo vršenje.

Međutim, dakako već prije nego je održao ove kateheze, bude zaređen za svećenika od svetog jeruzalemskog biskupa Maksima. Bilo mu je tada nekako trideset godina. Oko godine 350. umre dobri biskup Maksim. Biskupi tamošnje provincije sastadoše se sada da mu biraju nasljednika, i izbor pade na Ćirila. A biskupsku mu posvetu udijeli cezarejski nadbiskup Akacije, s kojim će on kasnije imati muke i okapanja. S koliko je gorljivosti i vještine vodio svoju crkvu, svjedoči nam najbolje sv. Bazilije Veliki, koji je oko god. 357. pohodio Jeruzalem. On se naime spominje svetaca i Božjih slugu, koji su njega i njegove drugove tu dočekali.

Jedna čudesna zgoda poveća veoma ugled našem biskupu. Dne 7. svibnja god. 351., upravo uoči blagdana Uzašašća, ukaza se na nebu golemi znak križa, koji je dopirao od Kalvarije do Brda Maslinskoga. A toliko je bio sjajan taj križ, da je nadjačavao samu sunčanu svjetlost.

No mir i sretni dani ne potrajaše dugo. Raznovrsne su se oluje spremale. Prva nadođe upravo sa strane cezarejskoga nadbiskupa Akacija, čovjeka ohola, a k tome heretika. Radilo se je naime o ovo-

Sv. Ćiril prodaje crkvene dragocjenosti, da pomogne siromasima

me. Jeruzalemska je crkva, radi svetih uspomena, koje su vezane uz grad Jeruzalem, uživala među ostalim palestinskim crkvama neku prednost. Tako ju je nicejski sabor bio izdvojio od jurisdikcije cezarejskog nadbiskupa. Međutim to nije bilo pravo Akaciju, i poče to pravo jeruzalemskoj crkvi osporavati. Ćiril dakako odlučno usta na obranu prava svoje crkve. A mogao je još odlučnije da ustane zato, što je Akacije usto bio zaplovio krivovjernim arijanskim vodama. Međutim Akacije sazove nekakav provincijalni zbor biskupa svojih pristaša, i oni tu dakako dadoše pravo Akaciju, a krivo Ćirilu.

Još za jednu stvar optužiše sv. Ćirila. Car Konstantin bijaše naime darovao još biskupu Makariju za jeruzalemsku crkvu jednu dragocjenu haljinu, satkanu od samoga zlata. Pristaše Akacijeve optužiše Ćirila, da je tu crkvenu dragocjenost prodao nekom glumcu. A toga glumca, da je sam Bog kaznio time što je nenadano umro, upravo dok je na pozornici glumio.

Ta je optužba imala na prvi pogled nekakav izgled istine. Zavladala je naime bila strašna glad u Jeruzalemu i u njegovoj okolici. Ćiril, taknut tolikom bijedom svoje duhovne djece, proda jedan dio crkvenog ukrasa, da tako olakša veliku nevolju. I sad njegovi protivnici ovaj čin njegovog milosrđa opako okrenuše u predmet optužbe.

Protivnici uspješe sa svojim spletkama, i naš nedužni biskup morade god. 358. u progonstvo. Živio je najprije neko vrijeme u Antiohiji, a onda ode u Tars biskupu Silvanu, gdje je uspješno propovijedao i vršio ostale službe biskupskog dostojanstva.

Koncil u Seleuciji god. 359., na koji se međutim Ćiril bijaše pozvao, dade njemu pravo, a Akacija osudi. Oci na tom saboru uvidješe nepoštene makinacije Akacijeve te ga ujedno svrgoše s biskupske časti.

Akacije međutim nije ni dalje mirovao. Opet mu uspije sazvati neke biskupe u Carigradu, koji, sada uz zaštitu cara Konstancija, odlučiše da se ponovno otjera sv. Ćiril sa njegove stolice. Ali ga nasljednik Konstancija, Julijan povrati na njegovu biskupsku stolicu.

Caru Julijanu dođe želja da opet podigne hram jeruzalemski, da tako, kako on mišljaše, dokaže neosnovanost kršćanske vjere. Židovi odasvud pritekoše da opakog cara pomognu u njegovom naumu. Lako je shvatiti teški položaj Ćirila u toj prigodi. On im međutim proreče da svoj plan ne će moći izvršiti. A to se doista i dogodi. Kad su naime bili u najljepšem radu, odjednom provali iz zemlje nevjerojatnom silom golema vatra, koja uništi sav dotadašnji rad, a ujedno u vatri poginuše mnogi radnici. Ta bi se čudesna vatra osim toga javljala svaki put, kad bi pokušali, da ponovno započnu s radom. Julijan je htio da se za to konačno osveti Ćirilu, ali ga u tome spriječi smrt, koja ga zateče god. 363.

To što nije učinio Julijan, učini njegov nasljednik Valent. Ovaj naime naredi da moraju otići sa svojih stolica svi oni biskupi, koje bijaše potjerao car Konstancije, a Julijan kasnije uspostavio. U tom broju bijaše i naš biskup. Tako morade Ćiril i po treći put u progonstvo god. 367.

Kroz jedanaest godina što bijaše udaljen od svoje jeruzalemske crkve, uvuče se u nju svakakvo duhovno zlo. Čistoću vjere zamijeni nevjera i zabluda, a mjesto nekadašnje kreposti nadođoše svakakve zloporabe i opačine. Zato, kad se je god. 378. opet povratio k svojim vjernicima, imao je Ćiril pune ruke posla, da uspostavi prijašnje stanje. To dobrom pastiru uz pomoć Božju i uspije. Ali zato to ujedno do kraja iscrpi njegove fizičke i duševne sile, i on, desetak godina poslije povratka, preda svoju dušu smireno u ruke vrhovnog pastira Krista. Zbilo se je to 18. ožujka god. 386. ili 387. Bio je tada u dobi od nekim sedamdeset godina.

Takav je eto heroj bio sv. Ćiril! Sav svoj život u borbi sa ljudskom zloćom! Napose još u borbi sa krivovjerjem arijanskim. Ali je zato u toj borbi on konačno bio pobjednik. Uz njega je bio naime Bog, za čiju je slavu on jedino sve i radio. **S. L.**

U DANIMA TEŠKIM...

More se krvi prolijeva,
Strahote rata se množe,
Jedan se vapaj svud čuje:
Kada će prestat to, Bože?

Pamet je naša preslaba,
Tajne božanske ne znade;
Ljudskom se znanošću jako
Malo dokučiti dade.

Jedino Kristova vjera
Pomoći pruža i zbori:
Dignite srca sad vaša,
Dignite oči svi gori!

Božanska dopušta pravda
Ljudstvo da nemilo strada,
Boli da muče ga mnoge,
Prepuno bude svih jada,

Zato, da jasno svim bude,
Mira da nema nit sreće,
Noga kad čovjeka putem
Zakona Božjeg ne kreće.

Jedan je Vrhovni Vođa,
Spas naš to Isus je mili;
Njega tko slušati ne će
Pokoran ljudskoj je sili.

Ljudskih svih nestaje djela
Smrtne posljedice nosi,
Tamani napredak svaki,
Živote naroda kosi.

Ljudska pak sila bez Boga
Kristovo djelo tek traje,
Jedino Crkva Kristova
Života ljudima daje.

Slijedimo propetog Krista,
Život započnimo novi!
Dani će prestati teški,
Nemili, krvavi ovi.

Tama, što sada nas prati,
Bijeda, što sada nas bije,
Nestat će, nada nas krijepi,
Sunce će opet da sije.

Sunca!... Mi trebamo sunca!
Kristu mi pružamo ruke:
Skrati ti, svemožni Bože,
Sadanje teške nam muke!

ANTE BELANIĆ

»Ne mari mnogo, tko je za tebe, tko li protiv tebe, nego nastoj oko toga i brini se, da u svemu štogod činiš, Bog bude s tobom. Imaj savjest čistu i Bog će te dobro braniti. Jer koga Bog hoće pomoći, tomu ničija opakost ne će moći naškoditi. Znaš li šutjeti i trpjeti, zacijelo ćeš osjetiti pomoć Božju. Zna on, i kad i kako da te oslobodi, i zato treba da se njemu izručiš. U Boga je, da pomogne i izbavi od svake nevolje. Da ostanemo što ponizniji, često nam mnogo koristi, što drugi znadu za pogreške naše i prekoravaju ih«.

TOMA KEMPENAC

U RATNOM VIHORU

(Nastavak)

6.

Za vrijeme svjetskog rata bijaše svega ponestalo. Živežne potrebe mogao si dobiti uz skupe novce i to na deke. Tako: kruh, ulje, mast, odijela, obuću i sve. Ljudi su sve to dobivali poredani, kao pred kakvim »šalterom« na kolodvoru, sa bonom (potvrdnicom) u ruci. Tako bi izgubili čitavo jutro za par deka bilo čega. Samo upravitelji, kojima bijaše povjerena aprovizacija, imali su svega, a prodavanjem, uz skuplje novce, mnogi su se obogatili, te su nakupili kuća, stanja, imanja. Pa odmah si mogao iz daleka prepoznati takove gavane, njihovu obitelj i svojtu. Svi su bili obla, puna lica, isprsnuta trbuha, kao najbolja gospoda obučeni, a svi ostali slabi, opali, blijedi.

Ako je tako bilo svugdje, na fronti je bilo stoput gore. Upravo tako je bilo i u župi Hermanovoj. I majke su k njemu dolazile sa djecom, i molile i vapile: »Kruha! Ruha! Obuće!« Ispočetka ih je samo otpremio utješljivim riječima, jer drugo ni on nije imao. Ali ti jezoviti prizori svagdano se ponavljahu, pa je otišao komandantu aprovizacije i isprosio brašna, graha, masti, robe. Tako je nosio svagdano svakog blaga Božjega u župni ured i dijelio, a napokon ga 19. srpnja komandant odredi upraviteljem čitave aprovizacije. Sada je žičana željeznica dizala češće hranu na brdo, jer je trebalo i više zalihe. A majke su dolazile sa djecom župniku Hermanu, kao nekad Josipu Egipatskom u Misiru. Pa kako su tek Bogu i njemu zahvaljivale sa suzom radosnicom na očima, što ih je spasio od očite gladi i golotinje!

No nije samo župnik Herman iskazivao djela milosrđa svojim župljanima, već i ruskim zarobljenicima. Ali potajno, jer je bio strogo kažnjen svaki, koji bi im udijelio i svoga, a kamoli od aprovizacije. Tako su jednom vodili pred prijeki sud vojnici dvojicu ruskih zarobljenika, a u sredini bio je jedan dečko. Ovaj im je prodao nešto repe za 4 filira. Župnik Herman gledao je kroz prozor taj žalosni prizor, pa pohitio pred komandanta, te mu odbrusio: »Zar da sudite, tako maloljetnom dečku? A zar da kaznite i ove bijednike? Dečka morate nagraditi, što im je od gladi spasio život, a ove jadnike hraniti, da barem ne umru od gladi. Ja sam pred par dana na svoje oči gledao oguljena stabla — svu su koru pojeli. Gledao još strašniji prizor: kako bajunetom strugaju otpatke krepanih konja i mazaka pa, kao najbolju poslasticu, jedu.«

— Zar tako?! — usmili se komandant.

— Da tako! — odrešitije će župnik Herman. Dakle ovoga dečka pustite, a za ovu dvojicu i za sve zarobljenike pobrinite se, da ne pomru od gladi.

Komandant pusti svu trojicu. Sam pođe među zarobljenike, i tu uvjerivši se, izda naredbu, da se svima poda novo odijelo i svagdanja

stalna hrana. Tako je odsada i bilo. A sad možemo pomisliti, koliko je blagoslova primio župnik Herman i od župljana i ruskih zarobljenika!...

Jednako je dijelio duševna i tjelesna dobra i vojnicima. Nedjeljom i blagdanima držao im je svetu Misu, propovijed, a 28. srpnja bila je zajednička sveta ispovijed i pričest.

Obično oko sedme u jutro ,a oko četvrte poslije podne, počela bi paljba između dviju neprijateljskih vojska. Tada, što bi zahvatilo ubojito oružje, sve bi se orobilo, rušilo, sve se pušilo. U tim okršajima obilazio je župnik Herman ranjenike, te se najprije pobrinuo za njihove duše, a onda ih tješio, rane previjao, otpratio u bolnicu, a mrtve sprovodio na počinak.

Tako 30. srpnja 1917. oko devet sati u jutro Talijani uzeše na nišan jednu od najjačih austrijskih utvrda. Topovi, granate gađaju. Od silnog dima ne vidi se prsta pred očima. Vojnici se posakrivaše među gudurine, u pećine. Među vojnicima bio je i župnik Herman. Kad presta paljba i kad se dim rasprši, vojnici, a s njima i župnik Herman iziđoše iz skrovišta. Gledaju lom čitave gudure. Nad njom je bilo deset vojnika i survalo se u ponor. Siđoše nekoji vojnici, no sišao je i župnik Herman po užetu, i, oh strahote! nađoše ih u komadima, u krvi — mrtve! Pokupiše njihove ostanke te ih uz molitvu uz suze položiše u pećinu i navališe povrh njih kamenje. I valjda je to bio tim jadnim ratnim žrtvama, na toj užasnoj fronti, jedan od najsvečanijih pogreba.

Drugog kolovoza župnik Herman digao se u osvit zore. Taj dan padalo je Asiško proštenje, pa su nagrnule franjevačke trećoretkinje, kćeri Marijine i mnoštvo svijeta na sv. ispovijed. Narod je još imao jedinu utjehu u svetoj vjeri. Između ubojitog oružja, o tankoj niti visi njihov život, pa gdje će naći zaštite i pomoći, nego u Bogu? Tim više, što se svaki čas očekivala zadnja, najstrašnija navala talijanske vojske, pa će morati u ždrijelo smrti, a u taj kobni čas treba primiti svetu Potpudbinu. Eto zašto je jutros sva masa svijeta došla na svetu ispovijed.

Zupnik Herman, koji je u propovijedi rastumačio i pozvao narod, znao je da neće moći sam da svlada taj ogromni posao, pa je pozvao i vojničkog župnika dra. Mayera. I upravo su sa svečanom svetom Misom svršili u jedan sat po podne ,kad najednom stupi pred njih vojnik, koji je pozivao dra. Mayera, da naglo hiti jednom silnom razgrđu.

— Idem ja, doktore! — Herman će odlučno — a Vi se odmarajte u župnom stanu. I pošao je — ali oh strahote! Do 400 vojnika survalo se s obronka i nabolo se na oštre šiljke! Talijani su zasuli svu vatru na njih, pa se sve pušilo na široko i visoko, da nijesu znali kamo jure, i eto najuriše na oštrice. I jednome izišla je kroz glavu, drugima iza vrata, trećima kroz trbuh, kroz leđa, prama tomu kako je tko naletio. No još strašnije bilo je gledati, kako nekojima visi trbuh, džigerice, a drugima bubreg, slezena, srce.

Kad je Herman doletio, još su bili unesrećeni duhati, te su čulo zapomaganje, krik, jauk, lelek. Herman je junački stupio pred tu arenu smrti, pred to »krvavo mjesto«, kako ga kasnije nazvaše, i povikao: »Braćo, pokajte se!« I onaj krik, plač, lelek preobrati se u kajanje: nekoji riječju, a nekoji srcem. A bilo je i takvih, koji su onu grčevitu ruku, pesnicu, koja je molila za skrajnu pomoć, preokrenuli, pa se biju s njom u prsa. Herman je svima udijelio zajedničko odrješenje. I to je bilo dostatno, kao i onomu lupežu na križu, da čuju riječi milosrdnog Suca: »Danas ćeš biti sa mnom u raju«.

7. i 8. kolovoza Talijani su jurišali na austrijske utvrde zrakoplovima. Bacali su bombe kao kruške i rušili su što no se reče drvlje i kamenje. Župnik Herman se nalazio među skupinom vojnika. Kad Talijani zapodješe paljbu, svi se razbjegoše u podzemna skrovišta ili ispod klisurine. Tako se skrio i župnik Herman. Najednom doleti granata, rasprsne se, i sve se unaokolo rušilo, a srušilo je nedaleko i deset vojnika. Isti čas iziđe iz skrovišta, poleti do njih i poviče: »Braćo, pokajte se!« I njihovo pokajanje združeno sa svetim odriješenjem i njima, kao i prvima, otvori raj!

Talijani su neprestano bacali granate, sipali ubojita taneta iz strojnih pušaka i topova. Tako su tjelesa ovih kao i svih žrtava ostala nepokopana. Gadna gamad oglodala im meso, a još dugo i dugo bijahu rasijane po bojištu gole kosti i kosturi.

7.

Dne 17. kolovoza padao je rođendan cara Karla. Vojnici i zapovjedništvo bilo je u crkvi. Dr. Mayer je misio. I baš na taj dan Talijani zaposjeli zadnju navalu. Udarili su sa svih strana i svim mogućim sredstvima. Na smrt ili život. I već oko četiri sata poslije podne sve se pušilo od paljbe topova, da je raznobojni dim pokrio svu frontu u visini do 500 metara. Izgledao je sudnji dan.

Austrijski vojnici pohitali su na svoja mjesta, a zapovjedništvo uzelo je u ruke upravu. No od dima nijesu vidjeli kretanje neprijateljske vojske, a od drmanja paklenskog oružja sa obe strane, nije se znalo, štono riječ, ni ko pije ni ko plaća. Ni telefon više nije radio. Zapovjedništvu je bilo već jasno, da su Talijani prešli Soču. Tako je i bilo.

Talijani su najprije presjekli obrambene žice, prešli između njih i osvajali rov za rovom te gonili austrijsku vojsku. Zapovjednik vojske izdao je naredbu, da narod seli. Nastala je panika među narodom. Žene su uprtile na leđa, što se dalo nositi, i to najnužnije stvari, a na rukama, ili za ruku vukle su djecu. I bilo je žalosno i tugaljivo vidjeti, kako majke sa suzama i poljupcem tješe djecu, koja su plakala od straha, glada i nevolje! I na svakom koraku si mogao vidjeti taj tužni prizor.

Tako je gledao i župnik Herman, pa putio i tješio majke i djecu. Osobito ga je stužio bijeg vjernog zvonara Marka i žene Luce sa šestero djece! Valjda, on jedini, jer šepav, nije bio dignut u vojsku.

A eto i on jedini mora da seli sa domaćeg praga. Tako od bremena, umora počivao na jednom kamenu sa Lucom i sa svoje šestero pilježi. Taj dirljivi susretaj usmili ga, pa zaustavi vojnički teretni autobus. Zamoli kapetana da preveze do stanice Marka, Lucu i djecu, što ovaj najpripravnije i učini.

Župniku Hermanu, vraćajući se kući sa samaritanskog puta, pade na pamet da spasi crkveno posuđe i dragocjenosti. Svrati u crkvu, pokupi kaleže, pokaznicu, nešto milostinje i crkveno odijelo. U župnom stanu će spakovati, da, kad dođe zgodan čas, ponese sa sobom i spasi. Baš pri tom poslu, nađu ga dva župnika iz obližnjih župa. Bijahu prestrašeni, zadihani, znojni, umorni, gladni i žedni. Jedan je uprtio od glave do pete plahtu, drugi korpu. U njima su bile dragocjenosti crkve, najnužnije stvari i uredovne knjige. Pa kako se župnik Herman slatko nasmijao, kad jednom ugleda na prsima brevijar, obješen o špagu, u desnoj ruci krletku sa papigom, a u lijevoj cigarete! Bijaše strastven pušač! Još se slađe nasmije, kad kod drugoga opazi pušku o ramenu, a povrh korpe lisičje kože! Bijaše strastven lovac!

Na sve se to župnik Herman slatko nasmijao, a i gorko naplakao, kad pomisli da su spašeni samo ostaci ostataka, kad duhovni pastiri moraju ostaviti svoje crkve, svoj oltar, svoje stado i bježati pred neprijateljem, koji je sve rušio i sve pustošio. Baš slično kao što je i Božanski njihov Učitelj plakao nad nevjernim narodom izraelskim, nad ruševinama jerusalemskim!

No u skrajnoj pogibli nema vremena dugo se ni smijati ni plakati, a ni Bogu se moliti. Župnik Herman uočivši stvar, pohita do generala i zamoli za teretni autobus. Za njega je bilo i vojništvo na službi, jer je i on bio na njihovoj službi. Vojnici ukrcaše sve tri prtljage, a s njima odjuriše i dva svećenika do obližnje stanice a onda u Ljubljanu.

Bilo je već sunce na izmaku, kad odjuri autobus. Svoje posljednje zrake tugaljivo je bacalo kroz dim, koji se pušio i samo malko osvjetljivao topove i svo ubojito oružje. Uronilo je u obzorje nakvašeno suzama, znojem i krvlju ljudskih žrtava. A napokon utonivši iza brda, tama je pokrila ljudske žrtve razbacane, raskomadane, usmrđene na bojnom polju!...

Župnik Herman ostao je na pustom stanu bez hrane, odijela, novca, bez stada — bez išta! I gorko je zaplakao. Legao je na tvrdu klupu, a ni oka da stisne. Gruvanje topova, prasak ubojitog oružja i zvrdanje aviona čulo se na blizu i na daleko. Bilo oko ponoći, kad najednom udari granata vrh krova, probije ga i rasprsne se u hiljadu ubojitih metaka. Herman skoči i zazove: »Isuse, smiluj mi se! Spasi me!« I onda se opet nasloni i tek što malo usne, probudi ga silni prasak. Granata je prošla kroz krov, kroz plafon i na podu se rasprsla. Herman vikne: »Isuse! Marija! u ruke...« i onesvijestio se. Rasvijestio se još prije nego je zora zarudila, i — oh, strahote! Ugleda nad sobom zvijezde, oko sebe crkvu, klisurine, a pod sobom podrum. Uskliknuo je: »Hvala ti, Bože! Hvala ti, Anđele Čuvaru, što

sam na životu!« A tada se digne, da za puk prikaže sv. Misu. Bila je nedjelja 19. kolovoza.

Prostor oko crkve samo je vrvio vojnicima, zapovjedništvom, ranjenicima, a i ispunjeno je bilo i zadnje mjesto visoravni svakom vrsti ratnog materijala i živina... Župnik Herman jedva se proturio do crkve. Ali i tu strahovitog iznenađenja! I crkvu nađe mjestimice isprorešetanu. Sav materijal pao je po crkvi i oltarima. Nad ruševinama hrama Božjega zaplakao je i onako, kako je mogao sa jednim vojnikom očistio veliki oltar i na njemu misio. Kakova su se čuvstva zahvale preko svetog čina iz njegova srca vinula, a kakove molitve za sebe i narod, koji je pobjegao, teško je to dokučiti. To može onaj, koji se nalazio u sličnim prigodama.

Župnik Herman povratio se kući i tek sada vidio, što je razarajuće oružje učinilo. Neko je vrijeme gledao i promišljao kako je ostao živ, a tada zaključio: »Samo čudom, samo čudom Božjim!« Sada je izišao iz kuće i uputio prema vojničkoj kuhinji, gdje je i on, vojništvo i narod primao hranu. A bijaše pošteno i ogladnio, i oslabio, ta od preksinoć skoro ništa ni okusio nije, a čitavu je noć sproveo u smrtnom strahu. Ali kako je ostao, kad tamo ugleda samo razgrđe! Neprijatelji su najviše gađali na žičnu željeznicu, koja je iz nizine dizala hranu na brdo i nju su srušili, a onda kuhinju i magazine za hranu i robu. Žalostan vratio se žalosnijoj kući, jer tamo nije bilo ni luga na ognjištu. Ma ni sluge ni sluškinje nije imao, a nije imao ni od česa, a sad nema ni gdje da dobavi. Sjetio se: dobri župljani prigodno donili su mu krumpira, pasulja-graha. Spirio je vatru i nametao krumpira u žeravu i na tomu Bogu zahvalio. Isto kao i sveti župnik Ivan Vianney, i to bez ulja, soli, bez začina. Baš po onoj: glad je hrani najbolja začina.

Iza tako mršavog zajutarka, župnik Herman iziđe na ulicu i već ga zovu, da ide pokopati jednoga kapetana, rodom Čeha. Taj je otkazao posluh i bio strijeljan iz strojne mašine. Kad se vraćao sa žalobnog pokopa susrete jednu ženu. Iznemogla je bila pod teretom i malim djetetom u naručju, a sa šestero djece oko sebe. Sjetio se jučerašnjeg slučaja sa zvonarom Markom. Njemu je pomogao, ali danas je teže. Stojao malko i razmišljao, kad na sreću prođe vojnički autobus i uspije mu da ih povede sa sobom. Taj sprovod više mrtve nego žive majke i djece ganuo ga tako, da je zaplakao.

Ostali dio dana prolazio je kroz najžešći i najpogibeljniji dio fronte. A poletio je onamo gdje je top ili strojna mašina sasula vatru ili granata rasprsla. Tu je unesrećene nagovarao na pokajanje i odriješio ih, tješio i vidao ranjene, a preminulima nije mogao drugo, već da se za njih pomoli.

Sa samaritanskog posla vratio se Herman kasno u noć. Pojeo nekoliko krumpira, koji mu preostaše od zajutarka, a onda onako bez svijeće, u reverendi legne na pod. (Klupe više nije bilo, ubojito oružje ju je razlupalo.) Ali u drugoj sobi. Oblačine su zastrle nebo, a južnjak duvao pa se bojao da, pod rastvorenim krovom ne okisne. Pokajao se za grijehe ,pomolio se Bogu i Anđelu Čuvaru i usnuo. Oko

ponoći probudi ga užasan prasak. Rasprsnula se granata pod krovom, a onda druga, a u raznim smjerovima i razmacima pala je i treća i četvrta i dalje. I kad je župnik Herman ugledao nad sobom oblačine i da nad njim kiša lijeva, premještao je svoj ležaj, gdje nije toliko kišilo i puhalo. Na tvrdom podu samo je opetovao: »Bože, u ruke tvoje, predajem duh svoj«. A milostivi ga je Bog sačuvao za daljne žrtve i stradanja.

Četvrti dan navale austrijska vojska sve se više približala župi Hermanovoj. Vojnička komanda preselila se po ispražnjenim kućama, dućanima, a u najvećoj krčmi smjestiše ranjenike. I to najteže. Za lakše i bolesne nije nitko ni pitao. Župnik Herman obilazio je svugdje da tješi, pomaže a najviše da ih pomiri s Bogom. Dakako da je najviše zalazio u ovu, gdje je prije bila dobra kapljica, a sada obilna suzica. U jednom kutu jednom su liječnici zavijali rane, drugomu vadili rasprsle komade željeza, ubojita taneta, trećenu pilili nogu, šivali utrobu, lubanju.

Dok je taj užasni prizor gledao župnik Herman i vršio svoju svećeničku službu, uniđe čovjek silovitom brzinom. Govorio nije ništa, samo je otvorenim ustima glupo, tupo buljio. Herman je razumio strašno stanje unesrećenoga i dao mu odrješenje. Isti čas svali se ko klada, ukočen, okamenjen od ubojitog plina!

U ovu jedinu bolnicu donosili su ranjenike, da tako rečem, filmskom brzinom. I nijesu jedne ni operirali, već su drugi dolazili. A unesrećenu, iznakaženu čeljad razmjestili po razrušenim kućama, podrumima, pa i pod vedrim nebom, na vjetru, i to bez slamnjače, bez uzglavlja, pokrivača, na kiši, bez pomoći, bez okrepe. I jadnici su u velikoj ognjici, nesvjestici, plakali, jaukali; od boli škripali zubima i zazivali Boga, oca, majku u pomoć. A nekoji su vapili: »S Bogom ženo, djeco, domovino, zavičaju! Ne ćemo se više nigda porazgovoriti, vidjeti!«

I nije im nitko mogao pomoći i utješiti, jer lijekova i liječnika bijaše ponestalo, a neprijateljska vojska i na njih je nišanila, da ih izmrcvarene do kraja izmrcvari. Još je jedini župnik Herman imao riječi Kristove ljubavi, samilosti i pomoći. I baš na fronti se ispoljuju samo i jedino posljedice Luciferove mržnje, samo i jedino u svećeniku ispoljava se duh Kristove ljubavi.

O ovomu smo se mogli uvjeriti do sada, a odsada ćemo se još više. Župnik Herman misio je zadnji put u crkvi 21. kolovoza. Prikazao je sv. Žrtvu za pale na fronti, a osobito za mrtve u ovoj »bolnici«. U crkvi nije više mogao misiti, jer je ubojito oružje razrušilo krov, izrešetalo zidine. Ostao je jedino toranj bez zvona i sakristija bez ruha i bez svetog posuđa!

Za mrtve, za koje je župnik Herman misio, nije za njih se nitko ni pomolio, ni prolio suzu, a kamo li pokapao. A nije bilo ni ruke ni mjesta, jer je čitava fronta, a osobito visoravan oko crkve i župnog stana bila posuta mrtvima. Sva su tjelesa ostala da budu plijenom gamadi, a već se osjećao i silan smrad usmrđelih tjelesa. I preko njih su čitava tri dana gazili vojnici i jurili autobusi, topovi. Nepri-

jateljsko oružje padalo je neprestano na široko i daleko, a od pustog dima nije se vidjelo, pa su ljudi bježali glavom bez obzira i na vrat i na nos. I onaj srednji i zadnji htio je biti prvi, samo da iz tog pakla što prije iziđe. I tu se više na nikoga nije gledalo, a ni na nikoga imalo smilovanja i milosrđa. Tako su autobusi, topovi gazili jadnu čeljad kao mrave, a jureći, jedan drugoga su prevrnuli ili gurnuli niz vrlet od 100, 300 i 700 metara. Tako je bezbroj vojnika, zapovjednika, a bilo po koja žena sa djecom ili mladić, djevojka, pregaženih ili niz gudure, kamenje, vrlet raskomadanih, razmrcvarenih u provaliju strovaljenih. A ko bi znao, koliko je ratnog materijala, robe, hrane i svakog blaga među gudure, kamenje, u bezdan palo? I nad svom nesrećom, užasom, pokoljem nitko za nikim da je i suzu prolio, a nije ni najmanjeg milosrđa imao. Tu se samo radilo glavu iznijeti iz tog užasa, vrtloga, pakla, a baš ih je radi toga i bezbroj zaglavilo.

I sav taj nezapamćeni bijeg odigrao se pred Hermanovim očima. I kud je god gledao samo užas, samo strahote, štogod je čuo, to samo prasak za ubojstvo, mrcvarenje, jauk i lelek, i gdjegod se micao ili stupao, opet jedno grabište, posuto tjelesima ubijenih, izmrcvarenih vojnika. I taj najtužniji film vrtio se pred njegovim očima osobito zadnja tri dana, dok nije sve što se još micalo, prebjeglo pred neprijateljem. Sad je i za njega kucnuo čas. Uletjevši skoro u posljednji vojnički teretni autobus, odjuri.

O. LUJO MATIJACA.

(Nastavit će se.)

»Da je u tebe sve pravo i da si posve čist, sve bi ti išlo u dobro i u napredak. Zato ti se puno toga ne mili i često te uznemiruje, jer još nijesi posve umro, niti se raskrstio sa svim, što je zemaljsko. Ni čim se srce tako ne kalja i ne zaplaće, koliko nečistom ljubavlju k stvorenjima. Ako se odrekneš utjehe iz vana, moći češ razmišljati o onom, što je nebesko, i često se u duši radovati«.

»Ako se ponosimo radi pogrešaka svojih, lako ćemo druge umiriti i bez truda zadovoljiti one, koji se na nas srde. Bog brani i oslobađa poniznoga; poniznoga ljubi i tješi; poniznomu se priklanja; poniznomu daruje obilje milosti, i bude li ponižen, diže ga na slavu. Poniznomu otkriva svoje tajne i k sebi ga milo pridiže i prizivlje. Ponizan, kad ga grde i sramote, posve je miran, jer se na Boga oslanja, a ne na svijet. Ne misli da si išta napredovao, ako ne držiš, da si niži od sviju«.

TOMA KEMPENAC

IZ ŽIVOTA VJERE I CRKVE

† Dr. Velimir Deželić. Dne 7. veljače preminuo je u Zagrebu u svojoj 77. godini života poznati hrvatski pisac i odlični javni katolički radnik dr. Velimir Deželić. Pokojni dr. Deželić počeo se je veoma rano isticati na hrvatskom književnom polju. Napisao je naime više romana i par zbirka pjesama, osim toga što je svoje radove i pjesme objavljivao u raznim časopisima. Međutim po prvim svojim radovima, napose po pjesmama, ne može se reći, da je on bio katolički pisac. Njegova katolička orijentacija nadošla je tek kasnije, i on je katoličkoj ideologiji ostao onda vjeran sve do smrti. Na svim odgovornim i važnim položajima bez straha je isticao svoj katolicizam. Napose se je isticao na polju katoličke štampe, te je kroz dugi niz godina sa mladenačkim zanosom vršio službu predsjednika Pijeva Društva. Njegova djelatnost bila je međutim mnogostruka. U svim skoro katoličkim priredbama, proslavama i odborima godinama se je isticalo ime dra Deželića. Koliko je bio cijenjen najbolje se je moglo vidjeti prigodom sprovoda dne 9. veljače. Cio skoro katolički Zagreb bio je tu, da se oprosti od zaslužnog pokojnika. Počivao u miru Kristovu!

Blagoslov linotipa u spomen pape Pija XI. u Bologni. Papa Pio XI., kako je inače dobro poznato, bio je ne samo papa Misija i papa Katoličke Akcije, nego je također bio papa katoličke štampe. Sjećajući se toga, štovatelji pokojnoga pape u Bologni kupili su i za tiskaru katoličkog dnevnika »L'Avvenire d'Italia« u spomen Pija XI. jedan tinotip. Blagoslov je obavljen u samoj tiskari na veoma svečan način. Nazočni su bili kardinali: Nazali Rocca di Cornegliano, nadbiskup Bologne, i kardinal Piazza, patriarh i nadbiskup Venecije, zatim mons. Evasio, biskup Palerme i generalni direktor K. A. te članovi biskupskog odbora za »L'Avvenire d'Italia«, mons. Tortini, nadbiskup Luke, mons. Boccolori, nadbiskup Modene, mons. Agostini, nadbiskup Padove, mons. Rolla, biskup Forlija. Za linotip je stiglo 10.000 darova iz sjeverne Italije. Svakako to je svijetli dokaz, koliku važnost tamošnji biskupi i vjernici daju katoličkoj štampi. O, kad bi se i drugi u taj primjer ugledali i učinili što je do njih za napredak katoličke štampe!

Svećeničko ređenje sveučilišnog profesora. Nedavno je bio u Madridu zaređen za svećenika dekan sveučilišta u istome gradu i profesor filozofije Emanuel Garcia Morente. Teološke je nauke završio u vrijeme španjolskog građanskog rata. Zaredio ga je madridski nadbiskup mons. Eijo Goray. On je međutim skupa s njime zaredio još 80 ostalih klerika. Ova pojava novih zvanja i ređenja u Španjolskoj napunja utjehom i radošću srce svakoga katolika po širokom katoličkom svijetu, napose kad se sjeti svih onih žrtava, koje su katolička crkva i njezino svećenstvo položili na oltar Božje stvari. Mučenici iz strašnog španjolskog građanskog rata, a napose mučenici svećenici, sigurno se mole, da Bog pošalje nove radnike u katoliči španjolski vinograd.

Smrt katoličkog učenjaka. Dne 4. veljače umro je u Rimu i bio sahranjen na tamošnjem njemačkom groblju znameniti kršćanski arheolog mons. Ivan P. Kirsch. Rodio se god. 1861. u Diepachu u Luxemburgu. U Rim je došao 1884. i tu se je pod vodstvom glasovitog de Waal-a uputio u studij crkvene povijesti i kršćanske arheologije. Zajedno s utemeljiteljem znanosti o kršćanskim starinama, Ivanom K. de Rossijem dao se je s velikim uspjehom na proučavanje katakomba. God. 1890. bio je imenovan profesorom na katoličkom sveučilištu u Friburgu u Švajcarskoj, ali je i dalje nastavio s naučnim radom u Rimu na proučavanju katakomba. Kada je pokojni papa Pio XI. na spomen velikog jubileja Otkupljenja osnovao god. 1925. Institut za kršćansku arheologiju, pozvao je mons. Kirscha, da taj Institut organizira. On mu je ujedno bio na čelu do smrti. God. 1894. bio je također u Dalmaciji, prigodom internacionalnog kongresa katoličkih arheologa, te je u Splitu i Solinu nekoliko

dana proučavao kršćanske starine. S našim učenjakom mons. Bulićem bio je u trajnom dopisivanju. Njegov rad i njegove zasluge za kršćansku znanost su upravo goleme. Mir Kristov velikom kršćanskom učenjaku!

Misije u službi znanosti. Pred koje vrijeme o. Dutilly, član misijskog Reda Oblata Bezgrešne Djevice i asistent na katoličkom sveučilištu u Washingtonu, organizirao je ekspediciju u krajeve sjevernog ledenog mora, koji pripadaju Kanadi. Osim čisto misijske službe među tamošnjim indijsko-eskimskim plemenima, sakupljao je bogate zbirke iz bilinskog i životinjskog carstva tih krajeva i fotografirao dragocjene rukopise, koji se sada na sveučilištu proučavaju. Američki listovi ističu lijepe rezultate Duttillyjeve ekspedicije i uopće velike zasluge katoličkih misonara.

Svećenička propaganda u Španjolskoj. U posljednje vrijeme se u Španjolskoj silno razvila plemenita propaganda u korist svećeničkih zvanja i svećenika uopće. Tako žene španjolske Katoličke Akcije priređuju »Dan majke svećenika«. Osim toga muževi španjolske Katoličke Akcije priređuju »Svećeničku sedmicu«. Sve ove akcije imaju za cilj to, da pokažu svijetu važnost i uzvišenost svećeničkog zvanja i veliku korist, što je ima društvo od svećenika te s druge strane dužnosti društva prema svećenicima.

Riječi Svetog Oca o sadanjem položaju u svijetu. U svom govoru pred sucima vrhovnog crkvenog suda tako zvane Svete Rimske Rote, osvrnuo se Sveti Otac Papa i na današnji položaj u svijetu, pa je uglavnom kazao: »Naša misao i naše srce se navraća k izvoru naših velikih boli, kad vidimo svoje sinove, kako se jedan proti drugome oružaju i bore, kao da nijesu braća jedne kršćanske vjere i ufanja. To bratoubilačko rušilačko djelo sudit će povijest; na svaki način misao i sud ljudski nije misao i sud Božji. Promisli Božje ravnaju vjekovima i Njegovi se nacrti moraju oživotvoriti. Gospodin, kako pjeva psalmista, se ruga nakanama naroda, kida odluke vladara i briše naume ljudi. Po pravdi i ujedno milosrđu svome uspostavlja i ruši kraljevstva. Slavna imena i spomenike zasiplje pijesak pustinje, nad kojima se poslije vremena dižu novi krajevi i kulture. K tome pravednome i ujedno milosrdnome Bogu mi se obraćamo, da bi nam se smilovao jer pred Njegovim sudom ne može naše grijehe pokriti ništa drugo nego naša molitva. Zato molimo, dragi sinovi, da bi se nebo razvedrilo i da bi se pomolila zora toli željkovanog mira.«

Prenos smrtnih ostataka profesora Toniola. Nedavno su bili na groblju u mjestu Pieve di Soligo iskopani smrtni ostaci profesora Giuseppe Toniola, poznatog katoličkog socijalnog radnika i preneseni u mjesnu župsku crkvu. Ovoj je ceremoniji prisustvovao mletački nadbiskup i patrijarh della Piazza. Prenos tijela profesora Toniola u vezi je s procesom o njegovoj eventualnoj kanonizaciji. Pokojnik je napose mnogo radio na međunarodnom zbliženju katolika. Njegova je deviza u tom radu bila ova: »Radnici cijelog svijeta ujedinite se u Isusu Kristu!« Umro je na glasu svetosti.

Pismo Svetog Oca prvom talijanskom kongresu misijske medicine. Nedavno je u Palermu održan prvi talijanski kongres misijske medicine. Preko tamošnjeg kardinala Lavitrana poslao je Sveti Otac kongresu apostolsko pismo, u kojem izriče svoju posebnu zahvalnost onima, koji su dali poticaj i omogućili održanje toga kongresa. Između ostaloga tu Sveti Otac kaže ovo: »Pokušaj, koji je tako dobro uspio doprinijet će bez sumnje tome, da se slična zborovanja održe i slijedećih godina, pa da se ovakve institucije oživotvore svagdje, gdje to u konkretnim prilikama izgleda uputno.«

800-godišnjica portugalske nezavisnosti. Portugalski katolici poveli su, u okviru jubilejskih svečanosti, prigodom 800-godišnjice portugalske nezavisnosti, više značajnih akcija. Prošle godine održao se je prvi »Katolički socijalni tjedan«.

Organizacija »Noelistas«, udruženje sa zadaćom propagiranja i zaštićivanja kršćanskih ideja o obitelji pomoću redovitih predavanja, dana duhovne obnove i časopisa »Natal«, »Estrela« i »Sursum« priredilo je veliko zborovanje. Slave se mnoge veličanstvene vjerske svečanosti. Konačno na prijedlog o. Monera das Neves obrazovao se je i pokret, ponajviše među omladinom, da se na uspomenu jubileja po svim uzvisinama u zemlji postave jubilejski križevi. Predavanje i blagoslov tih »Conceiro das Independence« bit će u mnogo općina spojeno s velikim vjerskim proslavama. »Križ je — izjavio je o. Monera — znak našeg poslanja kao misionarskog naroda; on je nadalje počelo i temelj naše civilizacije; on je simbol i sinteza kršćanske ideje, koja u sebi ujedinjuje najviše kreposti našega naroda i našega latinstva — zapadnjačkog poziva.«

Obnova crkve sv. Groba. Talijanski profesor Marangoni, član talijanske akademije primio je nalog od Svetog Oca da izradi plan o preuređenju crkve Isusove groba. Radi se o izgradnji jedne veličanstvene bazilike, koja bi poslužila katolicima i latinskog i grčkog i armenskog obreda. Za svaki od tih obreda predviđa se do svetišta poseban prilaz. Model ove bazilike bit će izložen u katoličkom paviljonu na svjetskoj izložbi godine 1942. u Rimu.

Jedna rijetka mlada Misa u Njemačkoj. Nedavno je odslužena jedna neobično rijetka mlada Misa u Njemačkoj. Mladomisnik je bio 42-godišnji dr. Lorenz Lang, koji je najprvo izučio elektrotehnički zanat, a onda se dao na studij socioloških pitanja, te je s vremenom postao na daleko poznati stručnjak u pitanjima bolesničkih blagajni. — Neke prijedloge dra Langa uzeo je u svoje socijalne zakone čak i — japanski parlamenat!

Govor kardinala Faulhabera. Kardinal Faulhaber poznat je po tome, što u svim prilikama znade zauzeti ispravno stanovište, temeljito uvijek na najsjajnijim katoličkim načelima. Nedavno je tako održao jednu propovijed, u kojoj je rekao ove riječi: »Jedna je od najtežih zabluda, da je državna vlast neovisna od Boga i njegovih zakona. Među državnim i osobnim pravom, među pravima obitelji i države, među narodnim i međunarodnim pravom treba da vladaju sveti i nedodirljivi odnosi, koje treba bezuvjetno poštivati, ako nećemo da se ljudsko društvo poruši. Najsvetije su pravice i vrednote osobne i obiteljske. Sloboda vjere i ćudorednog uvjerenja je nedodirljiva. Država smije tražiti žrtvu materijalnih dobara i života, ali ne smije nikada nanositi silu dušama i njihovu vječnom dobru. Kršćanski obiteljski uzgoj nužno pospješuje istinsko blagostanje države, jer upućuje na savjesno i veselo ispunjavanje državljanskih dužnosti. Međutim uzgoj, koji posve prezire našu vječnu domovinu, mora samoj državi donijeti samo najgorče plodove. Zabluda o posvemašnjoj svemogućnosti države nije štetna samo za miran život među narodima, nego i za narod sam. Miran i pravedan život među narodima moguć je samo na temelju priznanja naravnog prava.« Na kraju je kardinal rekao: »Rimski biskup, koji je najveći autoritet na svijetu, je progovorio. Mi smo njegove riječi čuli i u njima spoznali Krista. Papa je dignuo troruku svijeću i kliknuo: »Svijetlo Krista!« A mi na to odgovaramo: »Bogu hvala, Bogu hvala!«

Rijetko vojničko priznanje francuskom katoličkom župniku. Francuski župnik Bonnaves, koji je za vrijeme rata bio komandant bataljona, imenovan je časnikom Legije časti. Ovo rijetko priznanje podijeljeno mu je radi njegova hrabrog držanja u najtežim bojevima u mjesecu svibnu i lipnju. Isti je svećenik imao velika vojnička odlikovanja već iz prošlog svjetskog rata.

Dizanje novog spomenika u čast Kristu Kralju kod Madrida. Na ruševinama Los Angelesa pokraj Madrida, gdje je žalosno harala crvena milicija, bit će podignut novi spomenik u čast Spasitelju, koji će nadomjestiti stari spomenik, čije je rušenje tako bolno odjeknulo u srcu španjolskog katolika. Trg ispred spomenika moći će primiti 80.000 osoba, a bit će okružen stupovima.

Kruničarski život

S KRUNICOM KROZ KORIZMU!

Iako cijeli život kršćana treba da bude u bitnosti neprestana molitva, postoje ipak neki odsjeci vremena, u kojima treba on da se revnije na molitvu dade. Jedan takav odsjek jest također korizmeno vrijeme.

Ako to dakle vrijedi za svakoga kršćanina, vrijedi napose za kruničare, za one naime, koji su napose zavoljeli ovu molitvu i koji su je dobrovoljno uzeli za trajnu pratilicu života. Krunica treba da bude molitva u svako vrijeme njihova života, ali napose u korizmeno vrijeme. Jer korizma je vrijeme ne samo izvanredne pokore, nego također vrijeme posebne, gorljive molitve. Krunica sa svim svojim otajstvima, ali napose sa žalosnim otajstvima, treba da bude predmetom našeg korizmenog bavljenja. Jer su se ova sva i odigrala upravo u ovo vrijeme. Zapravo samo u jednom danu, koji je protekao od Velikog Četvrtka na večer do Velikog Petka poslije podne. U tom jedinom jednom danu pred devetnaest vijekova odigrao se je završni čin velike otkupiteljske Isusove tragedije. Zato misao i osjećaj svega toga treba da nas potpuno obuhvati i prožme. Da nas duboko potrese, pak da taj duhovni potres bude imao plodonosnog učinka na cijeli nas kršćanski život. Dok su se otajstva radosna, dotično slavna, odigrala u dužem nizu godina, koliko je naime proteklo od Isusova začeća do njegova uzlaska u hramu, dotično od Isusova uskrsnuća do uznesenja i proslavljenja Majke Božje, dotle se je ono, što je božanski bolno i žalosno u otajstvima Krunice, zbilo u nerazmjerno kraćem vremenu. Završene žalosne zgode iz Isusova i Marijina života kao da su išle više u dubinu nego u širinu. Kao da nam upravo svojim kratkim trajanjem hoće još više da istaknu veličanstvenu strahovitost svega onoga, u čemu su se nekako skupa našli s jedne strane neizmjerna Božja ljubav i milosrđe, a s druge strane nečuvena ljudska podlost i nezahvalnost.

O svemu dakle tome ove korizme razmatrajmo! A razmatrajmo još gorljivije u ovoj upravo godini, kada slavimo naš crkveno-vjerski i narodni jubilej. U ovoj godini, kad hoćemo svi da se duhovno obnovimo! Jer razmatranje žalosnih otajstava jest nesumnjivo najbolje sredstvo za tu obnovu. Prateći u korizmi našeg Otkupitelja na njegovom mučnom i krvavom otkupiteljskom putu, zaslužit ćemo da budemo uz njega i u dan njegove uskrsne slave. A također u onom danu, kad ga budemo ovog ljeta, tko u duhu a tko osobno, pratili na njegovom euharistijskom putu našom hrvatskom prijestolnicom, našim bijelim Zagrebom. Radi svih tih razloga prihvatimo se ove korizme još jače naše krunice te je molimo i razmatrajmo pobožno!

NAŠI DOPISI

PUČIŠĆE: Povijest Pučišća. — Sv. misije. — Bratovština sv. Rozarija. — Prvi stanovnici današnjeg Pučišća obitavahu u Pučiškom Docu i u Sustjepanu Luci. Ovi su pred zulumom Saracena, a onda pred pljačkom neretvanskih i omiških gusara god. 866. i 915. pobjegli i naselili Pražnice. Toma Arciđakon u svojoj povijesti opisuje nam grozote ovog pljačkanja. To je bilo baš na 1. srpnja 1246., kad navališe na selo, te sve oplijeniše, a kuće ognjem spališe. Sada je ostalo pravo pušišće, odakle tako kasnije i nazvaše mjesto.

Kad nadođoše bolja vremena mnogi opet zađoše k moru i nastaniše se u Pučišću.

Godine 1564. Pražnice i Pučišće imađahu isti broj stanovnika. Sada su htjeli da imaju župu. Stoga izabraše petoricu najuglednijih: don Bernardina Prodića, Nikolu i Ivu Žuvetića, Jurja Ahvileja i Marka Kupića. Ovi sastaviše spomenicu i predadoše kanoniku hvarskom Nikoli de Gazarinu. Ovomu se usprotivi pražnički župnik

Sestre dominikanke s malom djecom u Pučišću

Marin Prodić. Tekar iza njegove smrti, koja ga zadesi na 26. svibnja 1566. oni se opet sakupiše i dobiše župu. Novi župnik Bernardin Prodić na svečani način, na Uznesenje Marijino, 15. kolovoza 1566., bude uveden u posjed župe po patronu Žuvetiću. Crkvica na Batku služila je za župnu crkvu, sve dok ne sagradiše novu sv. Jeronima s protivne strane luke.

Upravo pri gradnji nove župne crkve eto jada iznenada. Na Duhove navali na Pučišće do 1000 Turaka. Pučišćani navale na njih sa Supetranima. Ovi ukrcavši se na svoje brodove, pobjegoše.

Nova crkva bila je posvećena dne 5. srpnja 1614. po biskupu Petru Cedulinu. No kako je ista više puta proširena i ukrašena, to je biskup Andrija opet posveti dne 22. srpnja 1871.

Crkva posjeduje sedam divnih oltara. Četiri pobočna su od mramora, a dva od drva. Veliki oltar je podignut 1578. Na mramornoj mensi neprocijenjene je vrijednosti svetohranište, sa strane kojega bijahu godine 1831. postavljeni kipovi sv. Petra i Pavla. Na zidu iznad svetohraništa izdiže se špilja, u kojoj sv. Jeronim kleči i pred križem se bije kamenom u prsi i regbi da izgovara: »Prosti mi, Gospodine, što sam sagriješio!« Uz crkvu izdiže se lijepi zvonik sagrađen 1631. godine. 1631. godine.

U vjekovnim crkvama bila je sama umjetnost. Gdjegod si stao, divio si se. Osobita umjetnička vrijednost bila je usredotočena na glavnom oltaru. Pogotovo u svetohraništu, tamo gdje je i žarište vjere, Isus Krist. Sa današnjih oltara, u današnjim crkvama, umjetnost je zbačena. Na pustoj menzi jedva ćeš opaziti malo drveno ili mramorno svetohranište, nad kojim se izdiže moderna slika ili kip. Zato su današnje crkve često tako hladne.

Pučišće je dalo velik broj kolonela, kapetana, poručnika, vojskovođa. Kao: dva Mladinića (Mladinco), dva Ivelia. Ovi su se odlikovali u ratovima kod Moreje i Kandije. Junaštvo, koje je iskazao Juraj Mladinić u borbi sa Turcima kod Zadvarja, Klisa i Šibenika, Kačić ga ispoređuje Zrinovićima. Sam mletački dužd, u pismu 27. studenoga 1651., sažaljuje se pučiškom senatu radi silnog gubitka viteza Mladinića.

Kako je Pučišće od vijekova mjesto, gdje se bralo kamenje, to je dalo mnoštvo kipara, graditelja. Najslavniji je Nikola Radojković. Kiparstvo je izučio u Rimu. Djela su mu: žrtvenik, kipovi i nadgrobne ploče u crkvi na Batku, sv. Jeronim u Pražnicama i žrtvenici sv. Klementa i sv. Jurja u Straževniku.

Osim spomenutih slavnih svjetovnjaka dalo je Pučišće još slavnije svećenike. Na prvom mjestu spada prvi župnik Bernardin Prodić. Napisao je epos: »Život sv. Ivana, biskupa trogirskog«, a objelodanio ga je župnik Andrija Čikarelić (Cicarelli) godine 1914. Visko Prodić i Petar Dominis napisali su »Povijest Brača«. Zadnji je tiskao god. 1697. »Povijest obitelji Stafileo«.

Andrija Čikavelić (1759.—1823.) spada među veoma zaslužne povjesničare otoka Brača. Baš u svojim »Zapažanjima« rijetkim marom i ljubavlju sabrao je i sačuvao od zaboravi i propasti mnoge uspomene na Braču. Na 14. listopada 1823. bio je udaren od srčane kapi i pokopan u kapeli župske crkve.

Danas broji Pučišće sedam svećenika. Treba istaknuti među njima oca Anđelika Orlandinija. Njegovo je najveće djelo, što je, kao provincijal, sagradio u Zagrebu dominikanski samostan.

Sadašnji župnik don Frane Krstinić rodom je iz Vrboske. Kroz 17 godina mnogo je uradio za Pučišće u svakom pogledu. Skoro cijelu župu svrstao je u društva Katoličke Akcije, Presv. Srca Isusova, Sv. Terezije, Treći Red sv. Franje. Osnovao je prvi u biskupiji katoličko omladinsko društvo »Domagoj«. Sagradio je »Dom Katoličke Akcije«. U toj zgradi se nalazi ogromna pozornica, prostorije za glazbu, koju je on nabavio, onda dvorane za sastanke, čitaonicu. U prizemlju se nalazi »Potrošna zadruga«, »Pučka blagajna«, koju je osnovao.

Godine 1926. dođoše u Pučišće sestre Dominikanke. One mlađahnu djecu čuvaju od ulice i upućuju na sve, što je dobro i plemenito.

Apostolski vizitator Valerio god. 1579. najpohvalnije se izrazuje o Pučišću: »Pučišće, plemenito mjesto leži na morskoj obali Brača, sa strane dalmatinskog kopna. Ima lijepih zgrada nalik utvrdama, u svrhu potjera Turaka, koji iz nedaleke pučine vrebaju. Ima plemenite stanovnike, među kojima 250 pričesnika. Upravitelj je župe Bernardin Prodić, vikar prepoštovanoga hvarskog biskupa za čitav otok. Crkva je nova i ukusna, a ima pet oltara. Po izjavi upravitelja župe nema u mjestu sablazni ni teškim grijesima okaljanih ljudi.«

Ova pohvalna izjava vizitatora Valerija za Pučišće vrijedi i danas. To se pokazalo i za vrijeme misija, koje su obavili oci dominikanci Jacint Belić i Lujo Matijaca od 8. do 15. studenoga 1940. Ljudi su grnuli na propovijedi i rijetki su ostali, a da nijesu pristupili na svete Sakramente.

Iz pisma Petra Mararija, vikara hvarskog biskupa, doznajemo, da je Bratovština presv. Rozarija u Pučišću opstojala prije godine 1629. No to nije bila Bratovština u današnjem smislu, već pobožna udruga, koja se brinula za ukras crkve, za ukop mrtvih i za sakupljanje milostinje, prigodom preminuća kojega bratima ili sestre. Takove Bratovštine ili Skule nalazimo često u Dalmaciji, kao u Bolu, Supetru, Stivanu, Blatu, Žrnovu itd. »Župnik Jerko Tomiceo ne našavši povelju — piše don Andrija Čikarelić — dade na novo ustanoviti na 8. lipnja 1731., a dozvolu je dobio od magistra fr. Agustina Pipia, koju je izdao na 15. kolovoza 1730.«

Knjiga Bratovštine opstoji još i danas. Ukoričena je pergamenom, a bilježi bratime i sestre sve do danas. Iz upisnika razabiremo, da su u Bratovštini upisivali župnici prvopričešnike.

U Pučišću se moli Rozarij po kućama, a svagdano i u crkvi. Na glas zvona sakupe se bogoljubnici i izmole Rozarij. »Ja sam uvjeren — rekao je don Frane Krstinić — što se nalazi u Pučišću dobra, da je sve to po molitvi sv. Rozarija.«

O. L. M.

NAŠI POKOJNICI

† O. IVO KMETOVIĆ O. P.

U dubrovačkom samostanu ispustio je svoju dušu o. Ivo Kmetović dominikanac u osvit nedjelje, 29. prosinca 1940.

O. Ivo Kmetović rodio se u Banićima kod Slanoga, dne 28. siječnja 1875. Došao je u Dubrovnik kao dijete i prijavio se u samostan za slugu. Oci su brzo vidjeli u dječaku veselu i domišljatu narav, okretnost i požrtvovnost u radu, pa ga nagovorili, da se prihvati učenja. I ovdje je brzo uspio, pa ga, osobito pokojni o. Augustin Đivanović, stade nagovarati, da prigrli redovnički stalež. Tko veseliji i radosniji do malog Iva! Došao je za slugu, a eto nagovaraju ga da postane svećenik. Sada se ozbiljno prihvati knjige. Trebao je stignuti svoje drugove. Tako je svršivši sve gimnazijske te filozofske i teološke u Dubrovniku bio zaređen 8. rujna 1901. i tu prikaže prvu svetu Misu. Tako se eto napokon ispunila njegova, njegove braće i roditelja, vruća želja.

O. Kmetović je proveo skoro čitav svećenički život u dubrovačkom samostanu. Samostan i crkva bila je pozorištem njegovih dobrih djela. U crkvi je, osobito za mlađih godina, često ispovijedao i propovijedao. Uvijek je bilo liberalaca, koji zanemarivahu svete Sakramente. Takovima ni na smrti nijesu oni padali na pamet. O. Ivo Kmetović je kao stvoren bio za takove. Nije se našao, koji bi ih odbio. Lijepom riječju, načinom i duhovitošću svladao bi i najokorjelijeg grešnika.

Kao sakristan nabavio je mnoge stvari za ukras doma Božjega i čuvao od kvara. U samostanu kao ekonom vodio je dulje vremena brigu nad cijelim posjedom. Kao takav, osobito za vrijeme svjetskog rata, pokazao je samaritansku ljubav. Tada je svega, a osobito hrane ponestalo. U dubrovačkom samostanu osobito je mladež stradala. O. Kmetović zato se odluči na daleko i teško putovanje. Po Slavoniji i Hrvatskoj moli, prosi, kupi brašno ili bilo čega. I neko kapom neko šakom su umetali te je naš pokojnik tako spasavao mladež. No nije sebe. Po ledu i snijegu sklizne, pade i nemilo se ozlijedi, osobito u nogu. Od sada je patio čitav život. Silne muke je trpio, osobito nekoje dane. Odležao je nekoliko mjeseci i u bolnici. Ipak ga nijesi nigda vidio previše žalosna. Ona njegova naravna veselost, šaljivost, domišljatost nigda ga nije ostavila. Takova ga je poznavao čitav Dubrovnik i okolica. Samo par časaka, već bi osvojio svakoga. I nije bilo osobe, od one najmanje do najveće, koja se ne bi javila i pozdravila »padre« Iva.

No osobito takav je bio u samostanu On je bio među braćom bez ljubavi. U njega se, osobito preko odmora sva ljubav i veselost usredotočila. A padre Ivo je znao svakomu na svaku zgodno, u ljubavi odgovoriti. Ovakove hvali Bog u sv. Pismu: »Veselog davaoca ljubi Bog.« A na drugom mjestu: »Služite Gospodinu u veselju.« Tako je baš i padre Ivo služio čitav život, pa ga je i dobri Bog pozvao i nadajmo se nadario potpunim veseljem u nebu.

Koliko je dobri padre Ivo u Dubrovniku bio poznat, voljen i štovan, najbolje se pokazalo pri sprovodu, dne 30. prosinca. Veliko mnoštvo prijatelja sakupilo se u dominikansku crkvu, da prisustvuje molitvama za dušu padre Iva, a onda ga je još veće mnoštvo ispratilo do grobišta na Danče, gdje je našao svoje zadnje počivalište. Počivao u miru Božjemu!

† FRA ČESLAV HOBLAJ O. P.

Kad je nekako godine 1906. čuveni misionar o. Anđeo Miškov došao u Zagreb, da sklopi pogodbu za uvez molitvenika »Jesenska Ružica«, upoznao se u knjigovežnici s mladim knjigovežom Mihom Hoblajem. Ocu Miškovu svidio se mladić radi mnogo razloga, pa ga savjetova, da stupi u dominikanski Red. Mladi Miho pristane a o. Miškov, kao provincijal odmah ga i primi. Poslije godine kušnje u Dubrovniku položi jednostavne zavjete, a 26. prosinca 1910. svečane. U Redu odabere ime Česlav, u počast prvog zagrebačkog priora bl. Česlava. Ta i on je tamo mladost proveo, a i prvi je dominikanac iz Hrvatske poslije dugog vremena.

Fra Česlav, i ako prosti brat, ipak je mnogo učinio na slavu Božju. Zavjetovavši se posluhom obavljao je sve poslove rado, veselo i točno. Takav je bio u kuhinji, u blagovalištu, pri dvorbi bolesnika, a osobito u crkvi. Tu je vodio brigu

nad svetim posuđem, crkovnim odijelom, pri ukrašivanju crkve, a osobitim je veseljem dvorio svećenika kod oltara.

Godine 1918. dominikanci otidoše s otoka Lokruma, a zadnje tri godine naš pokojnik bio je njegovim upraviteljem.

Godine 1927. prečasni o. Anđelko Orlandini sagradi samostan u Zagrebu, a fra Česlav bijaše među prvim njegovim stanovnicima. Kroz dvanaest godina tu je neprestano i neumorno radio u crkvi, u kuhinji i vrtu. Nijesi ga nigda vidio besposlena od ranog jutra do kasno u noć. Samo je radio i molio.

Dne 2. siječnja digao se kao obično u četiri i pol sata. Obavio je propisne molitve, u 6 sati dvorio misnika na konventualnoj svetoj Misi, preko koje se i pričestio. Tada se prihvatio posla kao obično. Kako je tog dana selio iz zagrebačkog samostana u Resnik, pošao je u sobu da pripremi prtljagu i baš pri tomu udari ga kap i pade na tle. U takovom stanju odmah zatim nađoše ga braća, te ga podigoše i položiše na krevet. Naskoro dođe i liječnik, no odmah izjavi, da je stanje veoma teško. Međutim već prije dolaska liječnika lijepo se ispovijedio i primio zadnju pomast. Kako je hropnja odmah nastupila, sv. Pričest nije mogao primiti. Oko 11 sati izgubi svijest, a već oko 2 sata nastane smrtna borba. Redovnička braća se sakupiše da prema svojim pravilima u zadnjim časovima ispjevaju »Zdravo Kraljicu«. I tako fra Česlav uz tu i ostale molitve i suze redovničke braće predade Stvoritelju svoju dušu u 55. godini života.

Fra Česlav Hoblaj rodio se u Prelogu u Međumurju 26. rujna 1886., dok je proveo u redovništvu služeći Bogu i bližnjemu 35 godina. Uz saučešće dvojice rođene braće i sestre i svoje redovničke braće bio je pokopan dne 4. siječnja u 3 sata poslije podne na Mirogoju. Počivao u miru!

JEDNA USRDNA PREPORUKA PRETPLATNICIMA »GOSPINE KRUNICE«

Naši nam pretplatnici ne će sigurno zamjeriti, ako ih sad ponovno potsjetimo na ispunjavanje njihove dužnosti. I sami mogu da shvate, kako je ove godine to potrebnije nego prije. Uistinu s mnogim našim pretplatnicima i povjerenicima mi se doista možemo ponositi. A tih je, Bogu hvala, lijep broj. I do sada veliki dio njih ispunio je svoju dužnost. Potsjećamo zato sada one nemarnije, da ne kasne s pretplatom. A onda sve skupa za jednu stvar molimo i toplo im na srce stavljamo. A to je, da se ne zadovolje slanjem pretplate od 15 Din, nego neka svakako nastoje poslati barem 20 Din. Danas je sve veoma poskupilo, pak se nadamo, da će naši pretplatnici ovo shvatiti. Njima to malo znači, a nama doista puno. Dakle, svi dobrovoljnu pretplatu od Din 20.— ! Tko je pretplatu već poslao, a želi još nešto dodati, neka nam piše radi čeka ili neka na pošti uzme čisti ček i stavi na nj naš broj: 36.817. Sjetite se dakle toga, prijatelji!

UREDNIŠTVO I UPRAVA »GOSPINE KRUNICE«.

MOLBA POVJERENICIMA KALENDARA GOSPINE KRUNICE ZA GODINU 1941.

Ovogodišnji Kalendar Gospine Krunice potpuno je raspačan osim ciglih 10 komada, što ih je jedva sačuvalo uredništvo za sebe. Prijavilo se mnogo novih naručitelja ,ali im nijesmo mogli udovoljiti, kad nam je ponestalo kalendara. Uvelike nas veseli ova činjenica, kao najočitiji dokaz, koliko se naš kruničarski kalendar dopao hrvatskoj katoličkoj javnosti.

Upravljamo molbu našim kalendarskim povjerenicima, da nam odmah otpošalju na donju adresu, ako još imaju koji preostali ovogodišnji kalendar. Ujedno ih molimo, da nam što prije otpošalju isplatu za rasprodane kalendare. Isto tako i svi pojedini pretplatnici, u koliko to nisu već učinili.

UPRAVA KALENDARA GOSPINE KRUNICE
ZAGREB, KAŽOTIĆEV TRG 4.

IZDANJA NAKLADE »ISTINA«

Š. Jurkić: **Bl. Imelda Lambertini**, dominikanka, zaštitnica prve sv. Pričesti — bogato opremljena knjiga, najljepši dar prvopričesnicima . . **D 10**
S. Košutić: **Sluga Vječne Mudrosti** — Život najvećeg njemačkog mistika, bl. Henrika Suzona. — Otmjen sadržaj i oprema . . . . **D 15**
Dr. O. H. Bošković O. P.: **Problem spoznaje**, stručno filozofsko djelo, 8⁰, strana 246 . . . . **D 50**
F. Drane O. P.: **Duh Dominikanskoga Reda**, osvijetljen i prikazan primjerima iz života njegovih svetaca i blaženika, strana 326 . . . . . **D 40**
Dr. O. H. Bošković O. P.: **Albert Veliki**, život novog sveca dominikanskog Reda . . . . **D 15**
Djela Sv. Terezije od Isusa (preveo dr. Fr. Binički), vrlo zgodan priručnik za duhovna razmatranja. Djelo ima tri sveska, a svakom je cijena s poštarinom . . . . **D 43**
M. Gillet O. P.: **Tendencije današnje intelektualne omladine** . . . . **D 3**
Š. Jurkić: **Sv. Katarina Sijenska** . . . . **D 15**
Romano Guardini: **Sveti znakovi** . . . . **D 5**
Dr. V. Mut: **Naprijed za križem** . . . . **D 8**
J. Maritain: **Anđeoski naučitelj** . . . . **D 25**
Opaska: Poštarina ide na računa naručitelja.

UPRAVA DOMINIKANSKE NAKLADE »ISTINA«

Tablica ura Vječnoga Rozarja-Krunice
za godinu 1941.

Odjel	Od ure - do ure	Vrijeme	Odjel	Od ure - do ure	Vrijeme
I.	6. — 7.	pr. p.	XIII	11. — 12.	pr. p.
II.	4. — 5.	pr. p.	XIV.	9. — 10.	pr. p.
III.	8. — 9.	po p.	XV.	6. — 7.	po p.
IV.	1. — 2.	po p.	XVI.	5. — 5.	pr. p.
V.	12. — 1.	po p.	XVII.	10. — 11.	pr. p.
VI.	4. — 5.	po p.	XVIII.	9. — 10.	po p.
VII.	1. — 2.	pr. p.	XIX.	10. — 11.	po p.
VIII.	7. — 8.	po p.	XX.	12. — 1.	pr. p.
IX.	3. — 4.	po p.	XXI.	11. — 12.	po p.
X.	3. — 4.	pr. p.	XXII.	8. — 9.	pr. p.
XI.	2. — 3.	po p.	XXIII.	5. — 6.	po p.
XII.	2. — 3.	pr p.	XXIV.	7. — 8.	pr. p.

Samostan Dominikanaca — Split, Hrvojeva 2

SERGIJE V. ŠTEJN, PROF.:

MOJ PUT K BOGU

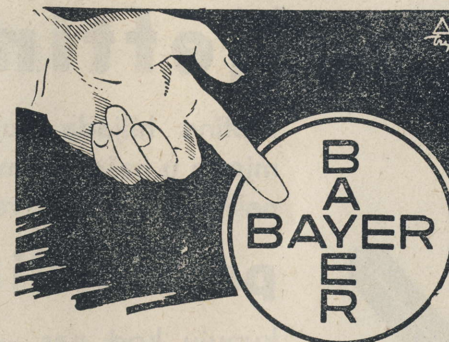
Vjerske uspomene

Katolicizam je oduvijek privlačio velike duhove. To je bio visoki svjetionik, koji je mamio njihove duše, željne svijetla i istine. Konvertiti svih naroda to rječito govore. A možda najrječitije upravo ruski konvertiti. Sjetimo se samo nekojih: Pečerin, Solovjev, Čaadajev, Volkonskij, Dejbner! Njima se dostojno pridružuje profesor Sergije V. Štejn. Ova njegova autobiografija pisana je nadasve zanimljivo i uvjerljivo. Čita se kao roman. To je knjiga, koja na čovjeka doista ostavlja dojam. Svatko će zato biti zahvalan nakladi »Istina«, što je zasebno izdala ovu snažnu konvertitsku autobiografiju. A napose zato, što ju je opremila s tako originalnim ilustracijama iz ruskog vjerskog i nacionalnog života. Već radi tih ilustracija zaslužuje nabaviti knjigu. Radi svega toga, a i radi niske cijene knjiga će biti u najkraće vrijeme razgrabljena. Tko dakle želi da ne ostane bez nje, neka se požuri s narudžbom. Narudžbe prima:

NAKLADA »ISTINA« — ZAGREB

Kažotićev trg br. 4:

CIJENA DIN. 15.—, S POŠTARINOM 2.— DIN. VIŠE

Kada kupujete

ASPIRIN

tablete, ne zaboravite da pogledate svako pakovanje i svaku pojedinu tabletu, koji moraju da nose „Bayer"-ov križ. Ne postoji Aspirin bez „Bayer"-ovog križa.

Oglas reg. pod S. br. 7257 od 23. marta 1940.

ŽELJEZNE KREVETE

dječja kolica, i sav metalni namještaj kupujete najpovoljnije kod proizvađača

FILIPA BAUMA

ZAGREB, P. Radića ul. 32 ili Dežmanova 2

(Prolaz Tuškanac)

Već 60 godina najjeftinije!

Stotine hiljada kupaca iz svih mjesta u našoj državi i veliki broj naših iseljenika izvan nje

poštom ili osobno

kupuju kod nas — na njihovo potpuno zadovoljstvo — sve što im je potrebno.

I Vi ćete biti zadovoljni!

Zatražite naše besplatne kataloge.

R o b n a k u ć a

Kastner i Öhler

Z a g r e b, I l i c a 4 i 6

Tiskara Braća Kralj, Zagreb